

Inleiding



gemeente
HEEZE-LEENDE



Algemeen

Geachte raadsleden,

Voor u ligt de kaderbrief 2027–2030, de basis voor de begroting die in november wordt vastgesteld. Onze gemeente is een fijne plek om te wonen, werken en recreëren, maar dat vraagt voortdurende inzet en het maken van duidelijke keuzes.

We staan voor een grote financiële opgave. Om een sluitende begroting te realiseren zijn aanzienlijke ombuigingen nodig. Daarnaast kan uw nieuwe raadsakkoord extra prioritering of financiële middelen vragen. Daarom is het essentieel om gezamenlijk te bepalen welke ambities haalbaar zijn binnen de beschikbare middelen en capaciteit.

Met deze kaderbrief en het ombuigingstraject vragen wij de raad richting te geven, zodat wij in november een sluitende en uitvoerbare begroting kunnen voorleggen. Alleen dan kunnen we blijven leveren wat we beloven.

Sluitende begroting

Om een sluitende begroting voor 2027–2030 te kunnen opstellen, is een opgave tussen de 3 en 4 miljoen euro aan ombuigingen noodzakelijk. Dit terwijl een groot deel van onze begroting bestaat uit wettelijke taken, én maar een beperkt deel beïnvloedbaar is. Dat maakt de opgave complex en vraagt om scherpe keuzes in wat we wel en niet doen, en afwegen of we inkomsten verhogen, uitgaven beperken of een combinatie daarvan toepassen. De gemeenteraad is hierin aan zet.

Gezien de financiële situatie en het feit dat het nieuwe raadsakkoord ambtelijk nog getoetst moet worden op uitvoerbaarheid, bevat deze kaderbrief uitsluitend de bekende indexeringen, de toenemende kosten van de gemeenschappelijke regelingen en de financiële gevolgen van taken en activiteiten die onvoorzien, onvermijdelijk én niet uit te stellen zijn. De verdere beleidsmatige keuzes volgen in samenhang met het raadsakkoord en de uitwerking daarvan in de begroting.

Proces naar een sluitende begroting

In het voorjaar hebben wij u geïnformeerd over de financiële positie van de gemeente en de investeringsportefeuille. Daarbij is toegelicht dat er structurele exploitatietekorten zijn en dat verschillende 'draaiknoppen' beschikbaar zijn om tot een sluitende begroting te komen, zoals het heroverwegen van bovenwettelijke taken, voorzieningen, inkomsten, technische ingrepen en beperkt beïnvloedbare kosten (waaronder het afstoten van taken).

Ook de investeringen zijn besproken. Hoewel deze op korte termijn minder invloed hebben op het sluitend krijgen van de begroting, drukken zij wel op het weerstandsvermogen en leiden zij op langere termijn tot hogere kapitaallasten, mogelijk oplopend tot € 3 miljoen. Een aantal investeringen is nog niet gestart of valt aanzienlijk duurder uit, waardoor kritisch heroverwegen noodzakelijk is.

U heeft als raad aangegeven dit ombuigingstraject met werkbijeenkomsten van de raad verder vorm te willen geven. Bij de vaststelling van de kaderbrief vragen wij u dan ook om richting te geven: welke ombuigingen acht u wenselijk en welke niet. Dit kan via moties of amendementen. Daarbij staat de keuze centraal tussen een sluitend eerste jaar (2027) of een structureel sluitende begroting.

We vertrouwen erop dat er minimaal een pakket aan ombuigingsrichtingen ligt van het tekort dat in deze kaderbrief is gepresenteerd. Het saldo van de kaderbrief wordt nog tussentijds aangepast door de uitkomsten van de meicirculaire. Indien we de uitkomsten van de meicirculaire weten, wordt u zo spoedig mogelijk middels addendum geïnformeerd.

Leeswijzer

In deze kaderbrief willen we u op alle terreinen richting de (sluitende) begroting meenemen. In de inleiding is nader ingegaan op het proces naar een sluitende begroting. In deze leeswijzer nemen we u mee in de toekomstige ontwikkelingen. Een aantal van deze autonome ontwikkelingen zijn financieel vertaald en zijn daarmee het startpunt voor het traject naar een sluitende begroting.

De kaderbrief bestaat uit een drietal onderdelen

1. De autonome ontwikkelingen
2. De niet-autonome ontwikkelingen
3. Ontwikkelingen tijdens en na de kaderbrief, die nog invloed hebben op het begrotingsproces

1. De autonome ontwikkelingen

In dit onderdeel worden een 3-tal paragrafen onderscheiden:

1. De autonome ontwikkelingen met financiële consequenties.
2. De autonome ontwikkelingen die we vooralsnog niet kunnen vertalen in financiële consequenties, maar waar we uw raad wel alvast over willen informeren.
3. Investerings.

Alleen de autonome ontwikkelingen met financiële consequenties zijn financieel vertaald in de kaderbrief. De inhoudelijke ontwikkelingen per programma geven meer achtergrond over wat ons te wachten staat in 2027 en latere jaren.

De prijsstijgingen op de huidige investeringsportefeuille zijn reeds financieel gemeld in de mei-sessies met uw raad. Benadrukt wordt dat vele investeringen waar we prijsstijgingen op voorzien nog niet zijn gestart. De prijsstijgingen lopen parallel met een mogelijke heroverweging van deze investeringen. Ten aanzien van de investeringen vindt besluitvorming plaats ten tijde van de begroting. In de begroting komt een 'suggestie', waarop u middels motie of amendement kunt reageren.

2. Niet-autonome ontwikkelingen

In dit onderdeel worden een 2-tal paragrafen onderscheiden:

1. Ontwikkelingen nog niet getoetst
2. Investerings (niet-autonoom)

Dit hoofdstuk is opgenomen om u zo volledig mogelijk te informeren. De niet-autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die voorlopig niet financieel zijn vertaald in de kaderbrief. Het zijn ontwikkelingen die nader getoetst worden door het college van B&W. Mogelijk dus dat een aantal van deze punten worden opgenomen in de begroting. Ook hiervoor geldt dat besluitvorming plaatsvindt ten tijde van de begroting. U kunt hieraan richting geven middels motie of amendement.

3. Ontwikkelingen na aanbieding kaderbrief

Naast het proces om tot een sluitende begroting te komen en de hierboven genoemde elementen zijn er een aantal ontwikkelingen die impact hebben op het begrotingsproces. In dit kader noemen we:

- De Meicirculaire 2026.
- De vertaling van het raadsakkoord in de begroting.
- Het ombuigingstraject.
- De ontwikkelingen na de kaderbrief.

Financieel perspectief 2027-2030

Hieronder wordt het verloop van het financieel perspectief 2027-2030 op hoofdlijnen weergegeven. Startpunt is de begroting 2027-2030 na de 1e begrotingswijziging, die in april 2026 door uw raad is vastgesteld.

Alle bedragen x€ 1.000

Financiele mutaties kaderbrief 2027-2030	2027	2028	2029	2030
Beginsaldo na 1ste begrotingswijziging 2026	-1.546	-2.334	-1.983	-1.865
Resultaat indexeringen	200	200	200	200
Totaal gemeenschappelijke regelingen	-698	-511	-591	-555
Totaal overige autonome ontwikkelingen	-961	-938	-988	-1.246
Totaal autonome ontwikkelingen	-1.459	-1.249	-1.379	-1.601
Begrotingssaldo na Kaderbrief 2027-2030	-3.005	-3.583	-3.362	-3.466
<i>Waarvan incidenteel</i>	<i>-404</i>	<i>-363</i>	<i>-72</i>	<i>46</i>
<i>Waarvan structureel</i>	<i>-2.601</i>	<i>-3.220</i>	<i>-3.290</i>	<i>-3.512</i>

